

Idrotten vill

**Verksamhetsidé och riktlinjer för idrottsrörelsen in i
2000-talet**

RIKSIDROTTSFÖRBUNDET

Innehåll

Innehåll	1
Förord	4
Idrottsrörelsens verksamhetsidé	5
Idrott är	5
Idrott består av	5
Vi organiserar vår idrott	5
Vi delar in vår idrott	5
Vår verksamhetsidé	5
Därför vill vi utforma vår idrott så	5
Bra i idrott och bra idrott	6
Fysisk utveckling	6
Psykisk utveckling	6
Social utveckling	6
Kulturell utveckling	6
Demokrati	7
Fostran	7
Jämställdhet	7
Rent spel	7
Förebygga skador	7
Sund ekonomi	7
Respekt för andra	7
Ideellt engagemang	7
Miljömedvetenhet	8
Idrotten i samhället	9
Riktlinjer	11
Vem gör vad	12
Idrott för barn	13
Riktlinjer	14
Vem gör vad	14
Prestationsinriktad tävlingsidrott och hälso-inriktad bredd- och motionsidrott	15
Prestationsinriktad tävlingsidrott för ungdom	16
Riktlinjer	18
Vem gör vad	18
Prestationsinriktad tävlingsidrott för vuxna	19
Riktlinjer	21
Vem gör vad	22
Hälsoinriktad bredd- och motionsidrott för ungdom	23
Riktlinjer	24

Vem gör vad	24
Hälsoinriktad bredd- och motionsverksamhet för vuxna	25
Riktlinjer	27
Vem gör vad	27
Forskning och utveckling	28
Riktlinjer	29
Vem gör vad	29
Utbildning för ideellt ledarskap	30
Riktlinjer	31
Vem gör vad	31
Stöd till lokal utveckling	32
Riktlinjer	33
Vem gör vad	33
Stöd till internationell utveckling	34
Riktlinjer	35
Vem gör vad	35

Förord

Med detta program lägger vi fast idrottsrörelsens verksamhetsidé - vår gemensamma värdegrund. Det är den idémässiga bas som vi alla i föreningar och förbund inom Riksidrottsförbundet ska utgå ifrån när vi formulerar våra mål och stakar ut vår färdriktning.

Med idrottsrörelsen avser vi de föreningar och förbund som är sammanslutna i Riksidrottsförbundet. Med sina nära tre miljoner aktiva medlemmar i över 20 000 föreningar och 17 000 korpklubbar är idrottsrörelsen landets största och mest livskraftiga folkrörelse.

Idrottsrörelsen präglas av framtidsstro. I idrotten finns en inbyggd ambition till utveckling och ständigt förbättring. Vi vill genom vår verksamhet inom idrottsrörelsen utveckla människor positivt i alla avseenden. Det är vår ambition att härigenom medverka till att utveckla ett bra samhälle. Som folk - rörelse vill vi således vara en medkraft för att utveckla det som är bra. Vi vill genom en skärpt betoning på etik och moral vara en motkraft till sådant som är dåligt och nedbrytande.

Den kraft som våra 500 000 ideellt arbetande idrottsledare kan mobilisera är i det perspektivet en ovärderlig tillgång i samhället.

Programmet ger utgångspunkterna för idrottsverksamheten. Utifrån dessa fattar specialidrottsförbunden sina verksamhetsbeslut som delvis styr föreningsverksamheten inom respektive idrott. Det står dock klart att det är på den lokala nivån, i idrottens föreningsliv, som idrottsverksamheten får sin slutgiltiga form oavsett vad som beslutas på högre nivå.

Det är där bland våra medlemmar, med skiftande erfarenheter och ambitioner som det är viktigast att diskussionen om idrottens innehåll förs. Eftersom vi är så många och har så olika förutsättningar kommer vi inte att ha samma åsikt i alla frågor. Men det är inte det viktigaste. Viktigt är att vi alla tänker efter vad vi vill med vår idrott och hur vi tillsammans kan utveckla den i ett snabbt föränderligt samhälle. I det här programmet finns utgångspunkterna för de nödvändiga diskussionerna om idrottens framtid.

Lycka till.

Riksidrottsstyrelsen

Idrottsrörelsens verksamhetsidé

Idrott är

Idrott är fysisk aktivitet som vi utför för att kunna prestera mera, ha roligt och må bra.

Idrott består av

Idrott består av träning och lek, tävling och uppvisning.

Vi organiserar vår idrott

Vi organiserar vår idrott i självständiga föreningar och förbund som tillsammans utgör en fri och frivillig folkrörelse förenad i Riksidrottsförbundet.

Vi delar in vår idrott

Vi delar in vår idrott efter ålder och ambitionsnivå. Med barnidrott avser vi i allmänhet idrott till och med tolv års ålder. Med ungdomsidrott avser vi idrott för tonåringar upp till och med 20 år. Med vuxenidrott avser vi idrott för dem som är över 20 år.

I barnidrotten leker vi och låter barnen lära sig olika idrotter. Barnets allsidiga idrottsutveckling är normgivande för verksamheten. Tävling är en del av leken och ska alltid ske på barnens villkor.

I ungdomsidrotten och vuxenidrotten skiljer vi på prestationsinriktad tävlingsidrott och hälsoinriktad bredd- och motionsidrott.

I tävlingsidrotten är prestationsförbättring och goda tävlingsresultat vägledande. I den hälsoinriktade bredd- och motionsidrotten är trivsel och välbefinnande normgivande medan prestation och resultat är av underordnad betydelse.

Vår verksamhetsidé

Vi vill på alla nivåer bedriva vår idrott så att den utvecklar människor positivt såväl fysiskt och psykiskt som socialt och kulturellt.

Därför vill vi utforma vår idrott så

- att** den i alla led ständigt utvecklas och förbättras till form och innehåll
- att** alla som vill, oavsett ras, religion, ålder, kön, nationalitet, fysiska och psykiska förutsättningar, får vara med i föreningsdriven idrottsverksamhet
- att** den ger upplevelser och skapar kontakt mellan människor ur olika samhällsgrupper
- att** de som deltar får vara med och bestämma om och ta ansvar för sin verksamhet
- att** den ger alla som deltar en kamratlig och trygg social gemenskap

Bra i idrott och bra idrott

Vi vill på alla nivåer bedriva vår idrott så att den utvecklar människor positivt såväl fysiskt och psykiskt som socialt och kulturellt

Fysisk utveckling

Idrott är fysisk aktivitet. Kroppen är skapad för aktivitet. Därför är idrott bra och utvecklande för oss människor. Genom idrottsverksamheten tränar vi och utvecklar kroppen så att vi mår bra och kan prestera mera såväl på idrottsbanan som i vardagen. Detta gäller inte minst dem som har fysiska handikapp. Genom att vara kontinuerligt aktiva vidmakthåller vi vitala funktioner även när vi blir äldre. Idrotten har på så sätt stor betydelse för folkhälsan.

Psykisk utveckling

Idrott svarar mot djupt liggande mänskliga behov. I idrotten får vi utlopp för glädje och spontanitet, vi trivs och mår bra.

Människan behöver utmaningar och mål att sträva efter. Idrott är utmanande och spännande. I idrott finns ett inbyggt tävlingsmoment som inspirerar oss att testa våra gränser, att uppnå bättre resultat och att prestera mer. Att nå ett uppsatt mål skänker tillfredsställelse oavsett nivå. Att kämpa tillsammans med andra för att nå detta mål ger erfarenheter som är värdefulla på livets alla områden.

Idrott rätt bedriven är bra för barn. Forskningsresultat visar att idrottsaktiviteter medverkar till barns allsidiga utveckling. Därför bör alla barn ha möjlighet att idrotta varje dag - i skolan, i föreningen eller spontant i bostadsområdet.

Social utveckling

Idrott ger gemenskap. För många är kamratskapen i föreningen ett avgörande skäl att engagera sig. Många barn och ungdomar får i föreningen en trygg social gemenskap. De lär sig att respektera och umgås med andra människor, också över generationsgränser, kulturella och etniska gränser. Genom ledarna får de positiva vuxna förebilder. Samhörigheten i föreningen motverkar människors isolering. Idrott i förening ger därmed, rätt bedriven, ett mervärde som ska vara tillgängligt för alla som vill.

Kulturell utveckling

Elitidrotten har genom sin oregriserade dramatik och utövarnas skicklighet en stark attraktionskraft på människor i alla samhällsskikt och i alla åldrar. Som förebilder är utövarna av stort värde för barn och ungdomar.

På de flesta orter i landet finns en eller flera idrottsföreningar. Genom sin verksamhet bidrar de till bygdens utveckling och skapar en värdefull identifikation med orten.

Idrotten är en central och folkkär del av vårt svenska kulturarv.

Det finns således mycket som är bra med idrotten....

Men eftersom idrott betyder så mycket i så många människors liv är det också viktigt att den bedrivs på ett bra sätt. Idrottsrörelsen strävar därför efter att kontinuerligt utveckla och förbättra verksamheten och anpassa den efter de aktivas behov och önskemål.

Demokrati

Varje deltagare ska, inom de ramar som är tillgängliga, få möjlighet att utvecklas efter sina och den egna gruppens önskemål. Detta uppnås genom att alla medlemmar, oavsett ålder och kön, är delaktiga i de beslut som formar verksamheten. En viktig del av idrottsrörelsens demokratiska fostran är att varje människa kan påverka genom att ta ansvar för sig själv och sin grupp, såväl genom en demokratiskt uppbyggd mötesverksamhet som i den vardagliga träningen och tävlingen.

Fostran

Idrottens föreningsliv är en viktig uppfostringsmiljö för många barn och ungdomar. Vi ska med en genomtänkt verksamhet påverka attityder och värderingar på ett positivt sätt. Särskilt viktigt är det att verksamheten är utformad så att barn lär sig respektera varandra som kamrater och medtävlare. Att glädjas åt varandras framgångar och stötta varandra vid motgångar är viktiga delar i idrottsgemenskapen. Inom idrotten lär vi oss hur kroppen fungerar och tar ställning mot sådant som är skadligt och nedbrytande, t ex användandet av droger.

Jämställdhet

Idrotten är lika viktig för kvinnor som för män, för flickor som för pojkar. Och alla är lika viktiga för idrotten. Därför ska det inom idrottsrörelsen finnas jämställdhet mellan könen. Med det menar vi att det ska finnas lika möjligheter för alla, oavsett kön, att utöva idrott vilket kräver att kvinnlig och manlig idrott värderas och prioriteras på ett likvärdigt sätt. Vi delar på ansvaret för utvecklingen genom att på alla nivåer inom idrottsrörelsen ta tillvara såväl kvinnors som mäns olika erfarenheter och värderingar som ledare. Vi fördelar och utformar också uppdragen så att både kvinnor och män kan medverka.

Rent spel

En känsla för ärlighet och rent spel ligger i idrottens natur. Det är meningslöst att tävla om inte alla följer gemensamt uppsatta regler. Därför arbetar vi för en konsekvent regel efterlevnad och uppmuntrar gott uppträdande såväl på som vid sidan av idrottsarenan. Därför tar svensk idrott också avstånd från och arbetar aktivt mot användandet av förbjudna preparat - doping - för att uppnå bättre resultat.

Förebygga skador

När idrott utövas uppkommer ibland skador av olika slag. Genom utbildning och rätt bedriven träning försöker vi förebygga skador. Vi strävar även efter att lära utövare och ledare handskas med lättare skador utan inblandning av sjukvården.

Sund ekonomi

Inom idrotten hanterar vi mycket pengar. Detta är särskilt aktuellt i elitsammanhang och inom vissa massmedialt exponerade idrotter. All hantering ska ske efter sunda principer med hänsyn tagen till vår folkrörelsens etiska krav.

Respekt för andra

Idrotten är till hela sin idé internationell. Idrottsligt utbyte mellan olika nationer och etniska grupper på alla nivåer breddar våra kontaktytor. Den ökar vår förståelse för andra kulturer, och stärker samverkan mellan människor över nationsgränserna. Genom att idrotten är gränslös kan den via föreningarna bidra till att integrera nykomlingar i det svenska samhället. Människor av olika nationalitet, ras och religion kan med idrottsgemenskapen som utgångspunkt lära känna varandra, respektera och förstå varandras olika värderingar, vilket motverkar främlingsfientlighet och rasism.

Ideellt engagemang

I idrottsrörelsen är medlemmarna med av egen fri vilja. De utformar och leder själva verksamheten. Att vara delaktig och ta gemensamt ansvar ger verksamheten ett mervärde. Hundratusentals ledare

satsar oavlönad tid och kraft på att leda och fostra barn och ungdomar. De medverkar härigenom till en positiv utveckling i samhället. . Det ideella engagemanget utgör i sig en kraft att värna om. Det är idrottens kännemärke. De ideella ledarna ska kontinuerligt erkännas, uppmuntras och ges möjlighet till utveckling.

Miljömedvetenhet

Alla är vi beroende av och vill ha en ren och frisk miljö att överlämna till våra barn. Medvetenhet om miljöns krav och människans påverkan är en viktig del av barns och ungdomars fostran. Idrottsrörelsen tar sitt ansvar genom att så långt det är möjligt anpassa sin verksamhet så att den inte påverkar miljön negativt. Många idrotter använder dessutom naturen som sin "idrottsplats". Här har vi mot bakgrund av bl a allemansrätten ett särskilt ansvar förenat med såväl rättigheter som skyldigheter.

Idrotten i samhället

I ett demokratiskt samhälle är aktiva och framåtblickande folkrörelser med ett aktivt föreningsliv en oumbärlig tillgång. Genom att medborgarna engageras i ett frivilligt arbete kring gemensamma intressen och mål bidrar folkrörelsernas aktiviteter till en positiv utveckling av samhället.

Den svenska idrottsrörelsen är, med sina tre miljoner medlemmar och över 500 000 ideellt verksamma ledare, en unik kraft i detta arbete, kanske framför allt genom sin enastående attraktionskraft för barn- och ungdomar. De flesta människor har ett förhållande till idrotten - som aktiva, ledare, föräldrar till idrottande barn eller åskådare. Detta gör idrottsrörelsen till Sveriges största och mest livskraftiga folkrörelse.

Idrottsrörelsen styrka har sin grund i att den, som sann folkrörelse, byggs från basen. Denna bas utgörs av de över 20 000 fria föreningarna och de 17 000 korpklubbarna. På praktiskt taget alla orter finns en eller flera idrottsföreningar. Dessa är i sin tur organiserade i specialidrottsförbund, sammanslutna i Riksidrottsförbundet.

Idrottsrörelsen vill värna om denna sammanhållning. Det är en styrka att i en och samma rörelse kunna organisera allt från barn- och ungdomsverksamhet till motionsidrott och yppersta elit inom olika idrotter. Idrottens mångfald är dess styrka. Kvinnor och män, flickor och pojkar, invandrare och handikappade - alla kan finna det meningsfullt att vara med. Tack vare samhällets stöd har det varit möjligt att erbjuda alla möjlighet till idrott till en mycket låg kostnad, vilket gjort att ingen behövt avstå av privatekonomiska skäl. Detta har varit en avgörande faktor i idrottens utveckling till bred folkrörelse.

Idrottsrörelsen värnar också om sin självständighet - rätten att själv, i en demokratisk process, bestämma över mål, inriktning och verksamhetsformer. Vi värnar också om vårt eget självständiga rättssystem, uppbyggt utifrån demokratiska beslut och med rättssäkerheten som grund. Idrottsrörelsen är partipolitiskt neutral men kan självklart samarbeta med olika samhällsorgan, med näringsliv och andra organisationer utifrån gemensamma mål - men bara så länge detta samarbete sker med respekt för vår suveränitet som folkrörelse.

Idrott är fysisk aktivitet som vi utför för att kunna prestera mera, ha roligt och må bra. Genom att erbjuda alla möjlighet till lustfylld fysisk aktivitet bidrar idrottsrörelsen aktivt till en bättre folkhälsa, med allt positivt detta innebär för såväl den enskilda individen som samhällsekonomin.

Men idrottsrörelsen erbjuder genom sina föreningar förutom en lustfylld aktivitet också en skapande och fostrande social gemenskap. Inte minst viktigt är det för grupper som annars har en tendens att finna en plats i samhället men som i idrottens gemenskap kan finna tillhörighet och stärkt självförtroende.

Idrottens språk är universellt. Alla kan kommunicera oavsett etnisk bakgrund. Genom detta ger idrotten också alla invandrare i vårt land möjlighet att delta i idrott redan innan de behärskar det talade språket. Cirka 14 procent av befolkningen i vårt land har utländsk bakgrund. Många invandrare som kommer till Sverige är under 25 år. Möjligheterna att använda idrotten som en väg in i det svenska samhället ska tas tillvara. Också svenskars möjlighet att närma sig invandrarna genom idrotten ska användas mera aktivt.

När vi ser tecken på främlingsfientlighet och rasism allt oftare, kan idrotten med sitt universella språk spela en viktig roll för att öka förståelsen människor och grupper emellan. Det är självklart att invandrarna ska ha samma möjlighet att delta i idrott som svenska medborgare. Många utövare med invandrarbakgrund finns redan i våra landslag och många tränare finns på viktiga uppdrag. Influens från andra kulturer kan bidra till en positiv utveckling inom den svenska idrotten.

Idrottsrörelsens omfattande verksamhet finansieras på flera olika sätt. Många får sin bild av idrottens ekonomi genom massmedia, med dess fokusering på några få idrotters översta skikt. I denna mycket

begränsade del av idrotten hanteras ofta stora summor pengar och en stor del av arbetet sköts professionellt. Denna elitidrott agerar i mångt och mycket på marknadens villkor och måste därför också skötas affärsmässigt. Elitidrotten är självfinansierad och utgör på så sätt också ekonomiskt en avgränsad del av idrottsrörelsen.

Inom den breda folkrörelseidrotten, som utgör idrottsrörelsens helt övervägande del, kommer emellertid det mest betydelsefulla tillskottet från den frivilliga sektorn och framför allt genom de ideella arbetsinsatser som de hundratusentals ledarna i föreningarna gör. Detta ideella engagemang är en del av idrottsrörelsens själ, som vi vill värna om och utveckla. Även övriga medlemmar, deras föräldrar, släkt och vänner bidrar genom att mer eller mindre regelbundet ge sitt stöd i form av både oavlönade arbetsinsatser och pengar. Inte minst bidrar de till föreningarnas lotteriintäkter.

Det stöd idrottsrörelsen får från den offentliga sektorn ska ses som ett erkännande för dess samhälls - nytta. Kommunerna står, med såväl sina kapital- och driftsbidrag till idrottsanläggningar som sitt direkta föreningsstöd, för det överlägset största stödet. Staten stödjer i första hand idrotten på nationell nivå medan landstingen ger ett mindre bidrag till den regionala idrottsorganisationen.

Publikintäkter, sponsor- och mediaavtal kan räknas till den privata sektorn. Dessa intäkter varierar kraftigt. Det är främst några få medialt uppmärksammade idrotters elitskikt som i någon större utsträckning lyckas skaffa sig sådana intäkter. Även delar av spel- och lotteriintäkterna kan räknas till den privata sektorn.

Idrottsrörelsen har länge tagit stödet från samhälle och allmänhet för givet. Men de stora förändringar som samhället nu genomgår innebär att alla tvingas se över sina prioriteringar. Vi måste på alla nivåer bli bättre och mer aktiva när det gäller att argumentera för idrottens positiva värden och det faktum att den därmed ger mångfald igen på de investeringar samhället och sponsorer gör i vår verksamhet. Genom att vi tydligt tar ställning mot det som är dåligt och nedbrytande i samhället blir våra argument mer trovärdiga.

Trovärdighet blir ett alltmer centralt begrepp. I förbund och föreningar ska vi därför se till att verksamheten till både form och innehåll lever upp till de mål vi själva sätter upp och vill stå för. Såväl för att rekrytera idrottsutövare och engagera ideella ledare som för att legitimera samhällsstödet och vara attraktiva inom den privata sektorn ska vi föra en aktiv intern debatt om idrottens etik och trovärdighet. Genom utbildning och kontinuerligt utvecklingsarbete ska vi inom förbund och föreningar säkra kvaliteten i verksamheten.

Utvecklingen ställer ökade krav på vår egen flexibilitet och anpassningsförmåga. Om vi ska kunna behålla vår attraktionskraft måste vi medverka i samhällsutvecklingen och uppmärksamma barns och ungdomars ändrade intressen och behov. Verksamheten måste kontinuerligt förändras och anpassas till både form och innehåll så att den svarar mot människors ändrade önskemål.

Även den samhällsekonomiska utvecklingen ställer krav på idrottsrörelsen. Samtidigt som samhällsstödet även i framtiden bör utgöra barn- och ungdomsverksamhetens ekonomiska bas måste vi räkna med att ytterligare öka graden av självfinansiering. Detta förutsätter att samhället skapar de juridiska möjligheterna för idrotten att öka intäkterna från exempelvis spel- och lotterier, men också att skatte- och andra regler anpassas till en administration som i stora stycken bygger på ideella insatser. Allmännyttiga ideella föreningar bör få skattemässiga fördelar jämfört med bolagsverksamhet i vinstsyfte. Kraven på en ökad kostnadsmedvetenhet och en effektiv och rationell administration inom idrotten gör att vi ska eftersträva en förbättrad samverkan mellan idrottens olika organisationer.

Riktlinjer

- Idrottsrörelsen ska värna om sin ställning som frivillig, självständig och sammanhållen folkrörelse, byggd på föreningar och förbund organiserade i Riksidrottsförbundet.
- Idrottsrörelsen ska värna om och sträva efter att utveckla det ideella engagemanget som bas för sin verksamhet.
- Idrottsrörelsen ska genom sin verksamhet medverka till en positiv utveckling i samhället och aktivt ta ställning mot det som är dåligt och nedbrytande.
- Idrottsrörelsen ska erbjuda alla som vill, oavsett ålder, kön, ras, religion eller fysiska och psykiska förutsättningar samt ambitionsnivå, en positiv och utvecklande fritidsmiljö.
- Idrottsrörelsen ska utnyttja möjligheterna att bidra till ökad förståelse för folk från andra kulturer och härigenom motverka rasism och främlingsfientlighet, genom att aktivt arbeta för att invandrare och invandrabarn kommer med i idrottens föreningsverksamhet.
- Idrottsrörelsen ska bedriva en verksamhet som på alla nivåer är trovärdig i förhållande till idrottens idé och mål.
- Idrottsrörelsen ska genom fördelning av samhällsstödet från stat och landsting medverka till att idrottens trovärdighet stärks.
- Idrottsrörelsen ska på alla nivåer vara beredd att i framtiden öka graden av självfinansiering.
- Idrottsrörelsens förbund och föreningar ska samverka med varandra och med idrottens stödorganisationer för att minska kostnaderna och effektivisera administrationen.

Vem gör vad

- IF/SF ansvarar för att kontinuerligt utveckla den idrottsliga verksamheten i enlighet med idrottsrörelsens gemensamma mål och riktlinjer.
- IF ansvarar för att aktivt medverka till att invandrare och invandrabarn erbjuds att komma med i föreningsverksamheten.
- IF bestämmer vilka åtaganden man vill göra utöver den ordinarie idrottsverksamheten och hur dessa ska värderas.
- IF ansvarar för att i det egna närområdet och tillsammans med andra föreningar i hela kommunen verka för att det skapas goda förutsättningar för idrott.
- DF verkar för goda förutsättningar för idrotten i regionen genom övergripande kontakter med kommuner och landstingen samt assisterar föreningar och i förekommande fall allianser i deras påverkansarbete av politikerna på den lokala nivån.
- RF ansvarar för att sprida information om idrottens gemensamma mål och riktlinjer till riksmidia samt politiker och beslutsfattare på nationell nivå. DF har motsvarande ansvar på regional nivå.
- RF/DF ska utveckla argumenten för samhällsstöd till den ordinarie idrottsverksamheten på nationell, regional och lokal nivå. SF ska medverka i påverkansarbetet av politiker på nationell och regional nivå.
- RF ska i sitt idrottspolitiska arbete verka för att förbättra den breda idrottsrörelsens ekonomiska situation genom bl a skattelättnader och minskade administrativa pålagor samt ökade möjligheter att finansiera verksamheten genom spel- och lotterier.
- RF/DF ska stimulera till samarbete på alla nivåer inom rörelsen för att därigenom få ett optimalt utnyttjande av tillgängliga resurser.
- Alla organisationer ska på sina respektive nivåer arbeta med mål och utvärdering för att höja sin kompetens och förbättra verksamheten.

Idrott för barn

Med idrott för barn avser vi i allmänhet idrott upp till tolv års ålder.

I barnidrotten leker vi och låter barnen lära sig olika idrotter och därigenom utveckla fysiska grund - färdigheter. Barnets allsidiga utveckling är normgivande för verksamheten.

En majoritet av våra barn över sju år deltar i organiserad idrottsverksamhet. Idrotten spelar härigenom en viktig roll i många barns uppväxt. Genom att idrotta får de utlopp för sin glädje och sin spontanitet, de trivs och mår bra. För många barn är idrottsföreningarna, näst efter hemmet och skolan, den viktigaste uppfostringsmiljön. De attityder och värderingar som förmedlas där präglar i stor utsträckning barns och ungdomars personliga utveckling. Vi ska därför sträva efter att i föreningen ge dem goda vanor samt en kamratlig och trygg social gemenskap.

För barn är tävlingen ett naturligt inslag i idrotten, liksom i leken. Men den måste bli just en del av leken och ha som mål att barnet har roligt och lär sig idrotten. Vinna - förlora situationerna i barn idrotten bör avdramatiseras. Vi ska pröva alternativa tävlingsformer för barnen, där de i stor utsträckning tävlar mot sig själva och sina egna resultat i stället för mot varandra. Samtidigt kan vi inom idrotten lära barn att handskas med såväl vinst som förlust, vilket ger lärdomar för livet.

De som leder barnidrott ska, förutom sin specialidrottskompetens, ha grundläggande kunskap om hur barn utvecklas fysiskt, psykiskt och socialt. Barn utvecklas olika snabbt i olika avseenden vilket ställer särskilda krav på ledarna. Det är också viktigt att fördjupa kunskaperna om flickors och pojkars olika villkor och förutsättningar i idrotten. Detta gör vi för att få idrotten bättre anpassad till gemensamma och skilda behov som flickor och pojkar har.

Dagens barnidrott är i många fall strikt organiserad, anläggningsbunden och materialkrävande. Riksfinaler, stora nationella och regionala tävlingar, seriespel med upp- och nedflyttning gör barnidrotten prestigefylld och motverkar därmed målen för barns idrottande. Vi ska därför i alla förbund kontinuerligt se över tävlingssystemen i barnidrotten och anpassa dem till vad som är lämpligt för respektive utvecklingsnivå.

Idrott för barn ska i första hand bedrivas i enkla former i närområdet. Det är en viktig uppgift för idrottsrörelsen att i samverkan med skola och fritidsansvariga i kommunen i samhällsplaneringen bevaka att detta möjliggörs. Lättillgängliga grönområden i bostadsområdena och öppna skolgårdar ger goda förutsättningar för detta.

För att stimulera ett livslångt idrottsintresse ska vi erbjuda barnen möjligheter att pröva på flera idrotter. Detta kan göras för de yngsta ske i idrottsskolor i samverkan mellan föreningars olika sektioner eller med en annan förening på orten. Forskning visar att en allsidig motorisk träning i unga år har en positiv inverkan på idrottsprestationerna senare i livet. Tränings- och tävlingsfrekvens ska hållas på en rimlig nivå i unga år, samtidigt som de olika idrotternas naturliga säsongskaraktär ska respekteras i barnidrotten. Barn mår bra av och bör uppmuntras att utöva flera idrotter.

Barn ska göras delaktiga i utformningen av och innehållet i den egna idrottsverksamheten. De ska få lära sig de demokratiska spelreglerna och tidigt vänjas vid att ta ansvar för egen och gemensam utrustning.

Riktlinjer

- Idrott för barn ska vara lekfull, allsidig och bygga på flickors och pojkars egna behov och förutsättningar samt ta hänsyn till variationer i utvecklingstakt.
- Barnidrotten ska utformas så att flickor och pojkar kan lära sig idrotten och få ett livslångt intresse för den.
- Barns idrott ska i första hand bedrivas i enkla former i närområdet. Även tävlingsverksamheten ska huvudsakligen ske lokalt och resultaten ska ges liten uppmärksamhet.
- Idrottsföreningarna ska erbjuda flickor och pojkar en kamratlig och trygg social miljö, där de kan utvecklas och bli delaktiga i utformningen av verksamheten och därmed vänja sig vid att ta ansvar för sig själva och andra.
- Idrott för barn ska ledas av ledare med grundläggande kunskap om barns fysiska, psykiska och sociala utveckling.
- Barn ska i idrottsverksamheten få lära sig att ta hänsyn till kamrater och ledare samt lära sig vikten av rent spel.
- Barn mår bra av att utöva flera olika idrotter och har rätt att göra detta i olika föreningar.
Därför ska idrottens naturliga säsongskaraktär respekteras i barnidrotten.
- Idrottsrörelsen ska samverka med skolan och härvid påverka läroplaner, timplaner och idrottslärarutbildning, för att få en varierad och intresseväckande idrottsutbildning i skolan.

Vem gör vad

- IF utformar, med idrottens gemensamma mål och riktlinjer som grund, sitt program för barnidrotten enligt sina egna förutsättningar inom de ramar SF-programmet anger.
- IF avgör om man ska söka samarbete med någon annan klubb på orten och/eller med Skol-IF och skolan, exempelvis för att anordna gemensamma idrottsskolor.
- IF ska, med stöd från SF, påverka samhällsplaneringen så att möjligheterna till spontanidrott, i form av grönytor, spolade isar, öppna skolgårdar etc, i närområdet förbättras.
- IF/SF ska i samverkan med SISU erbjuda alla som leder idrott för barn en adekvat utbildning.
- SF utformar, med idrottens gemensamma mål och riktlinjer som grund, program för barnidrotten inom de grenar som bedrivs inom SF och/eller uppmuntrar IF att själva utforma sina program för barnidrotten.
- SF avgör tävlingsutformningen inom de grenar som bedrivs inom SF och stimulerar genom informations- och utbildningsinsatser utvecklingen på det sätt man finner önskvärt.
- RF ska genom utformningen av det statliga lokala aktivitetsstödet medverka till att barnidrotten utvecklas i önskad riktning samt försöka påverka kommunerna i samma riktning.
- RF ansvarar för att på ett målmedvetet sätt pröva frågan hur utvecklingsarbetet inom barnidrott bäst kan stimuleras.

Prestationsinriktad tävlingsidrott och hälso-inriktad bredd- och motionsidrott

Idrott är fysisk aktivitet som vi utför för att kunna prestera mera, ha roligt och må bra. Att tävla är en viktig del av idrotten. Att tävla med andra eller sig själv ger spänning och utmaningar. Att tävla är därför naturligt för idrottsfolk - det är ett sätt att umgås.

Hundratusentals idrottsutövare tävlar regelbundet i vårt land.. Tävlingen är en sporre som motiverar den regelbundna träningen. Den i tid mest omfattande verksamheten är dock träningen.

I den breda motionsverksamhet utan tävlingsinslag som bedrivs inom många föreningar och förbund ersätts i vissa idrotter tävlingen av uppvisningar. I all motionsverksamhet är det träningen som är den viktigaste delen..

Vi delar in idrottsverksamheten för ungdom och vuxna i prestationsinriktad tävlingsidrott och hälso - inriktad bredd- och motionsidrott.

I den prestationsinriktade tävlingsidrotten är utveckling och goda tävlingsresultat normgivande. Trivsel och ett sunt levnadssätt är förutsättningar för att lyckas. I bredd- och motionsidrotten ingår såväl den breda tävlingsidrotten och den motionsverksamhet utan tävlingsinslag som bedrivs i våra tusentals idrottsföreningar. I den breda tävlingsidrotten kan tävlingsresultaten ge viktig stimulans, men det är trivsel och välbefinnande som är normgivande..

Prestationsutveckling, trivsel och välbefinnande - de tre motiven för idrottsutövning får olika hård betoning inom de olika verksamhetsområdena eftersom målen för verksamheten är olika. Intensiteten i den idrottsliga satsningen blir beroende på vilka mål man har. Såväl utformningen av som innehållet i verksamheten blir olika - vilket medför olika behov av stöd för att utveckla verksamheten. Samtidigt vill vi betona att all idrottsverksamhet, oavsett nivå, ska bedrivas utifrån idrottsrörelsens gemensamma värdegrund. Det innebär att idrottens grundprinciper om demokrati, respekt för människors lika värde och känsla för rent spel ska löpa som en röd tråd genom all idrottsverksamhet.

Vår indelning är främst avsedd för att klargöra ansvarsförhållandena inom den organiserade idrotten och ge viss vägledning vid inrättandet av gemensamma stödfunktioner samt vid fördelning av sam - hällsstödet.

.

Prestationsinriktad tävlingsidrott för ungdom

Med ungdom avser vi åldrarna upp till och med 20 år.

De principer om lekfullhet och allsidig träning, som gäller inom barnidrotten, ska också gälla under de första åren inom ungdomsidrotten. Hänsyn måste tas till att såväl de fysiska som psykiska förutsättningarna kan variera kraftigt inom en åldersgrupp genom att olika ungdomar mognar olika snabbt. Vidare måste hänsyn tas till olikheter mellan flickor och pojkar och den ökade betydelse könstillhörigheten får under ungdomsåren.

Ungdomars intresse för och vilja att satsa hårt på prestandainriktad tävlingsidrott påverkas av många faktorer. För att underlätta övergången måste hänsyn tas till att förutsättningarna för själva idrottsutövandet förändras genom puberteten..

Hänsyn ska tas till detta i uppläggning och stegring av svårighetsgraden i träning och tävling för dessa grupper. De som leder ungdomsidrotten måste därför ha god kunskap inte bara om hur man utvecklar kompetensen inom själva idrottsgrenen, utan också om hur flickor och pojkar utvecklas, fysiskt, psykiskt och socialt.

I barnidrotten har barnen utvecklat fysiska grundfärdigheter och fått lära sig utföra idrottsgrenen. I ungdomsidrotten får de lära sig förstå idrottsgrenens innehåll och att tillämpa kunnandet och förstå elsen i praktiken. Detta tar olika lång tid i olika idrotter och hos olika individer. Ungdomarna måste därför behandlas individuellt och få tid att testa sin förmåga innan de själva eller genom goda råd från tränare och ansvariga ledare avbryter en prestandainriktad satsning och övergår till ett mindre ambitiöst idrottande.

I utbildningen till en framgångsrik tävlingsidrottare ingår också att skaffa sig kunskap om faktorer som påverkar idrottandet. Hur kroppen fungerar vid olika slags belastningar, hur man äter och dricker rätt, hur man påverkas negativt av droger, hur man förbygger skador och ohälsa, hur man planerar sin tid och hur man kan medverka i de utvecklingsprocesser i vilka ens eget idrottande in går. Detta innebär att vi i all undervisning och inläring ska ta hänsyn till skillnader mellan flickor och pojkar för att på sikt ge varje individ, oavsett kön, samma möjligheter att utveckla sina personliga ambitioner, intressen och talanger. Eftersom värderingarna formas i ungdomsåren ska även kontinuerliga diskussioner föras om idrottens etikfrågor.

Specialidrottsförbunden ansvarar för all tävlingsidrott. De bygger upp sina egna system för prestationsutveckling inom ungdomsidrotten och styr genom sin tävlingsuppläggning verksamheten i föreningarna. Såväl förbunden som beslutar om tävlingsverksamheten, som de föreningar som deltar i den, bör se till att den ger långsiktig utveckling och inte blir för tidsmässigt krävande. Ungdomar behöver tid till träning och återhämtning. Hänsyn ska också tas till ungdomarnas skolsituation, vad beträffar intensitet i studierna och i vissa fall också byte av skolort.

Vid införande av tävlingar om svenskt mästerskap eller riksmästerskap för en viss åldersgrupp bör beaktas att de föreningar som vill nå framgång i dessa tävlingar ofta satsar målmedvetet på den aktuella åldersgruppen tre-fyra år tidigare.

Specialidrottsförbunden ska också beakta detta i sitt internationella arbete och motverka att internationella mästerskapstävlingar inrättas för allt yngre åldrar.

Vissa ungdomar har talang som ger dem förutsättningar att bli framgångsrika i många olika idrotter. De ska ges möjligheter att pröva sig fram. Den som inspirerar en ung idrottstalang till en hård satsning med sikte på elit inom sin idrott måste ta ansvar inte bara för den idrottsliga verksamheten utan även medverka till en positiv allsidig utveckling för individen. Föreningsledaren ska i nära samverkan med

föräldrar och skola ge det stöd som är möjligt för att idrottssatsningen kan göras under socialt trygga former.

Helhetssynen på människan är grunden i denna svenska modell för elitidrottssatsning. De mest talangfulla idrottsungdomarna ska inspireras att göra den totalsatsning som erfordras för att nå internationell elitnivå. Individen sätts i centrum genom det stöd som ges, samtidigt som var och en tar ansvar för sin egen utveckling.

En av alla accepterad modell för de allra duktigaste är kombinationen av studier och specialidrotts - träning i idrottsgymnasieverksamheten. Idrottsplutoner och träningsgrupper vid olika högskolor samt ett särskilt stipendiesystem för dem som kombinerar sin elitsatsning med eftergymnasial utbildning är andra inslag i den svenska modellen.

Denna modell för socialt ansvarstagande kan utvecklas på regional och lokal nivå genom samarbete mellan föreningar och skolor. Många fler ungdomar än de som får plats på riksidrottsgymnasierna vill få en sådan möjlighet att satsa rejält på idrott.

Det är angeläget att idrottsgymnasieverksamheten blir en del i specialidrotts förbundets program för prestationsutveckling och får bästa möjliga idrottsliga innehåll som SF följer upp och tar ansvar för. En bra möjlighet till förstärkning kan uppnås genom att knyta an verksamheten till de regionala utvecklingscentra som finns och är under uppbyggnad.

Riktlinjer

- Alla flickor och pojkar som har talang och ambition att göra en seriös elitsatsning ska ges möjlighet att göra detta under socialt trygga former.
- Övergången mellan barn- och ungdomsidrotten ska ske successivt och hänsyn tas till flickors och pojkars olika behov, förutsättningar och utvecklingstakt.
- Tävlingsverksamheten för såväl flickor och pojkar ska utformas så att den stimulerar till kvalitativ och långsiktig idrottslig utveckling, och motverkar utslagning.
- De som leder ungdomsidrotten i föreningar och förbund ska få möjlighet att fördjupa sina kunskaper såväl om träningsplanering inom den egna idrotten som om flickors respektive pojkars fysiska, psykiska och sociala utveckling.
- Den svenska modellen, där möjligheter ges att kombinera elitsatsningen med studier på gymnasial och postgymnasial nivå, ska utvecklas ytterligare genom att idrottsgymnasieverksamheten knyts närmare till stödsystemet för den prestationsinriktade idrotten.
- Ungdomar som satsar på prestationsinriktad tävlingsidrott ska få möjlighet att skaffa sig kunskaper om de faktorer som påverkar deras idrottande och få inflytande över besluten i frågor som rör dessa.
- Svensk ungdomsidrott ska utvecklas enligt idrottens etiska värderingar. Alla inblandade ska aktivt motverka bruket av doping och andra regelöverträdelse samt kontinuerligt diskutera var de etiska gränserna går för de ständigt förfinade metoder som används för att uppnå bättre resultat.

Vem gör vad

- IF sätter upp sina mål för den prestationsinriktade idrottsverksamhet man vill bedriva för ungdomar och ansvarar för de metoder som används inom föreningen för att uppnå dessa mål.
- IF ansvarar för att de flickor och pojkar som har en speciell talang och vill satsa mot den yppersta eliten ges bästa möjliga förutsättningar för detta.
- IF ger de flickor och pojkar som vill satsa på tävlingsidrott möjlighet att bli delaktiga i planering och beslut som rör deras verksamhet.
- IF ansvarar för kontakter med skola och föräldrar när det gäller att ge stöd till enskilda ungdomars idrottssatsning.
- SF/IF ansvarar för att utforma tävlingsidrotten för ungdom i enlighet med idrottens gemensamma mål och riktlinjer.
- SF ansvarar för att idrottsgymnasieverksamhet integreras i förbundets prestationsutvecklingsprogram. Detta innebär att i samarbete med DF ta tillvara möjligheterna att etablera regionala idrottsgymnasier.
- RF tar det samlade ansvaret för att vidarutveckla det nuvarande socioekonomiska stödprogrammet för tävlingsidrottare bland annat med kombination av elitidrottssatsning och studier/yrkesarbete.

Prestationsinriktad tävlingsidrott för vuxna

Med vuxna avser vi dem som är över 20 år.

Under rubriken prestationsinriktad tävlingsidrott för vuxna talar vi om den verksamhet som vi kallar elit och verksamheten i skikten närmast under densamma. Med elitidrott avses idrott på mästernivå, nationellt och internationellt och den träningsverksamhet som erfordras för detta.

Elitidrotten utgör en liten del av den totala tävlingsidrotten, men är genom sitt uppmärksamhetsvärde ändå av stor betydelse för idrottsrörelsen. Idrottsliga framgångar för Sverige, svenska landslag, klubbar och idrottsutövare ger en positiv uppmärksamhet utomlands och stärker den nationella gemenskapen. Vi vill därför att svenska idrottsutövare och funktionärer ska hålla världsklass i många grenar. Elitidrott på hög nivå ger också oöverträffad underhållning och inspirerar barn och ungdomar att idrotta. Framgångsrika idrottsutövare kan genom sina prestationer och sitt uppträdande vara viktiga positiva förebilder för barn och ungdomar och värdefulla företrädare för vårt land.

Ytterst är det individens ambition som avgör om han eller hon vill satsa sin tid och kraft på den hårda träning som är förknippad med en helhjärtad elitsatsning. Satsar man mot elit så krävs i övergången till senioråldrarna en total satsning om man vill nå internationell framgång. Alla som vill ska få möjlighet att testa sin förmåga och få det stöd av kompetenta tränare och goda träningsförhållanden som är förutsättningar för att lyckas.

Satsningen tar mycket tid och görs intensivt under en begränsad period i livet då de icke elitsatsande kamraterna utbildar sig och etablerar sig på arbetsmarknaden. Den aktive behöver därför stöd i sin satsning så att den inte äventyrar hans eller hennes framtid. Den modell som utvecklats i vårt land i samspel mellan idrottsorganisationer och samhälle med kombination av elitsatsning och studier, är ett bra exempel på hur RF som samlingsorgan kan arbeta fram lösningar som kan användas av alla idrotter.

Det är specialidrottsförbundets ansvar att organisera sin elitverksamhet efter sina förutsättningar. I detta ligger att beakta såväl frågorna om jämställdhet mellan könen som integrationen av handikappverksamheten. Erfarenheter från elitverksamheten i en idrott kan dock vara av stort intresse även för tränare och aktiva i andra idrotter. Med ambitionen att knyta ihop tränarnas verksamhet med idrottsforskningen och sprida erfarenheterna idrotterna emellan arbetar svensk idrottsrörelse för att stödja den idrottsliga prestationsutvecklingen.

Genom att stimulera utvecklingstänkande och helhetsperspektiv kraftsamlas resurserna för att ge svenska idrottsutövare bästa tänkbara förutsättningar för sina satsningar. De ska få möjlighet att utveckla sin talang under etiskt och moraliskt accepterade former och kunna känna den trygghet och självförtroende som erfordras för att kunna uppnå internationell elit. Dialog mellan ledare och aktiva, om sorg om individen, eget ansvar och lagkänsla är viktiga komponenter som vi ska bygga vidare på i svensk idrott.

Tävlingsidrotten utformas av specialidrottsförbunden. All tävlingsverksamhet ska försiggå under specialidrottsförbundens ansvar. Genom tävlingssystemens uppläggning styr förbunden föreningarnas verksamhetsinriktning.

Det är dock varje organisation som avgör sin egen verksamhetsutformning. Det är föreningen som beslutar vilken idrottslig nivå man vill idrotta på. Utifrån detta organiserar man sig så att man kan erbjuda en så positiv utvecklingsmiljö som möjligt för de medlemmar som har talang och ambition för att uppnå denna nivå.

Förutsättningarna för elitverksamheten varierar kraftigt mellan specialidrottsförbunden. I många idrotter håller svenska landslag och enskilda idrottsutövare hög internationell standard trots att såväl utövare som ledare deltar på helt ideell basis. I några idrotter med stor publik och stark mediabevakning kräver verksamheten på den allra högsta nivån så omfattande satsning av utövarna att den är omöjlig att kombinera med yrkesarbete eller studier på heltid. För klubbar som är verksamma i den miljön har marknadskrafterna stor inverkan varför det krävs en i vissa avseenden annan, mer affärsmässig, ledning och administration än den i den breda folkrörelseidrotten. I de avseenden som denna verksamhet kräver särskilda bestämmelser är det specialidrottsförbundets sak att fastställa dessa.

I specialidrottsförbundens ansvar ligger också att försöka medverka till att det internationella specialidrottsförbundets ställning stärks, så att de kan hantera såväl de kommersiella som politiska krafter som vill skaffa sig inflytande över idrotten. I detta arbete ingår att påverka de internationella tävlingssystemen på sådant sätt att de går att kombinera med de nationella och att svenska idrottsutövare ges rättvisa möjligheter att hävda sig i dessa. Detta gäller såväl i landslagsverksamhet som i tävlingar mellan klubbtag och för enskilda individer.

Riktlinjer

- Tävlingsidrotten organiseras av specialidrottsförbunden, vilka har det fulla ansvaret för tävlings - verksamheten inom alla de idrottsgrenar förbundet administrerar.
- Specialidrottsförbunden ska påverka sina internationella förbund att utveckla sin tävlingsverksamhet så att den går att kombinera med de nationella tävlingarna och så att alla utövare kan delta på rätt - visa villkor.
- Idrottsliga framgångar är bra för Sverige. Därför ska svenska idrottsutövare ges möjligheter att, inom ramen för svensk idrotts etiska värderingar, maximalt få utveckla sin prestationsförmåga med sikte på att uppnå internationell elitnivå.
- Resurser ska kraftsamlas för att genom gemensamt utvecklingsarbete göra det möjligt för aktiva och tränare att snabbt tillgodogöra sig nya rön inom forskningen och intressanta erfarenheter från andra idrotter. Behovet av fortsatt satsning på forskning och utvecklingsarbete om kvinnor och idrott ur ett kvinnoperspektiv bör betonas.
- Varje enskild idrottsförening bestämmer, inom ramen för idrottens gemensamma mål och riktlinjer, mot vilka nivåer man vill inrikta sin verksamhet och med vilka metoder och resurser man vill uppnå dessa. All verksamhetsplanering bör ske utifrån ett medvetet könsperspektiv.
- Tränare och ledningsgrupper inom förbund och föreningar ska erbjudas goda möjligheter att utveckla sin kompetens, såväl inom den egna idrotten som i samspel med ledare och tränare från andra idrotter. Utbildning i jämställdhetsfrågor ska ingå som ett moment i olika former av utbildning för kvinnliga och manliga ledare, tränare och anställd personal inom idrotten.
- Svensk tävlingsidrott ska utvecklas enligt idrottens etiska värderingar. Alla inblandade ska aktivt motverka bruket av doping och andra regelöverträdelser samt kontinuerligt diskutera var de etiska gränserna går för de ständigt förfinade metoder som används för att uppnå bättre resultat.

Vem gör vad

- IF och SF utformar den idrottsliga verksamheten .
- IF bestämmer vilken idrottslig nivå man vill inrikta sin tävlingsverksamhet mot och vilka metoder man vill använda för att uppnå detta.
- IF ansvarar för att såväl tränings- som tävlingsverksamheten inom föreningen sker inom det regelverk som finns inom specialidrotten och i enlighet med etiska regler som vi enats om för svensk idrott genom medlemskapet i RF.
- SF ansvarar för tävlingsidrottens organisation i dess helhet.
- SF ansvarar för svenska utövars deltagande i internationell tävlingsverksamhet. Detta gäller såväl landslag för vilka SF har det direkta ansvaret, som klubblag och enskilda idrottsutövare.
- SF ansvarar för kontakterna med sina respektive internationella specialidrottsförbund och agerar härvid enligt antagna riktlinjer.
- DF medverkar till att etablera och utveckla regionala utvecklingscentra för stöd till prestationsinriktade tävlingsidrott.
- RF och SOK ansvarar för att kraftsamla resurserna när det gäller att förmedla resultat av forskning och gemensamt utvecklingsarbete inom den prestationsinriktade tävlingsidrotten till förbund och föreningar liksom till och emellan tränare och aktiva i olika idrotter.
- SOK ansvarar för svenskt deltagande i Olympiska spel och stödjer specialidrottsförbundens förberedelser för detta. Svenska Handikappidrottsförbundet har motsvarande ansvar när det gäller Paralympics, handikapp-OS.

Hälsoinriktad bredd- och motionsidrott för ungdom

Med ungdomar avser vi åldrarna t o m 20 år.

De principer om lekfullhet och allsidig träning, som gäller inom barnidrotten, ska också gälla under de första åren inom ungdomsidrotten. Hänsyn måste tas till att såväl de fysiska som psykiska förutsättningarna kan variera kraftigt inom en åldersgrupp genom att olika ungdomar mognar olika snabbt. Vidare måste hänsyn tas till olikheter mellan flickor och pojkar och den ökande betydelse konststillhörigheten får under ungdomsåren.

Successivt sker dock en differentiering. Vissa ungdomar har talang och vilja att satsa helhjärtat på en elitidrottskarriär, medan andra fortsätter sitt idrottande enbart för gemenskapens, lustupplevelsens och det egna välbefinnandets skull. För att alla ska kunna utöva idrott på sin ambitionsnivå krävs efterhåll och en uppdelning. Det är emellertid viktigt att denna uppdelning inte är statisk och sker för snabbt eftersom flickors och pojkars ambition kan variera över tid samtidigt som deras skiftande utvecklingstakt gör det omöjligt att säkert bedöma individens idrottsliga framtidsmöjligheter. Samtidigt är det en del av varje ungdoms utveckling till vuxen individ att få en realistisk självbild.

Många föreningar bedriver en omfattande tävlingsinriktad verksamhet för barn och ungdomar med en eller flera träningsgrupper i varje åldersklass. Vissa ungdomar vill satsa mot en hög idrottslig nivå. För ett litet fåtal av de mest talangfulla blir det naturligt att via idrottsgymnasieverksamhet eller genom anslutning till en utvecklingsgrupp hos en storklubb slussas uppåt i den idrottsliga hierarkin. För de allra flesta är det emellertid seriespelet på någon distriktsnivå i bollsport eller föreningstävlingar eller kanske DM i en individuell idrott som blir idrottandets högsta upplevelsenivå.

All tillgänglig statistik visar att det framför allt är under tonåren idrottsrörelsen tappar medlemmar. Delvis beror detta på en naturlig process där ungdomar får andra intressen som upptar deras tid. Men i alltför många föreningar saknas verksamheter som lockar de flickor och pojkar som gärna vill fort sätta idrotta, men på en lägre ambitionsnivå.

En viktig fråga för föreningens framtid är vad som sker med de som vill vara kvar i verksamheten men inte har någon högre idrottslig ambition än att bara få vara med. Frågan är naturligtvis viktigast i bollsporter och idrotter där man har ett begränsat antal deltagare i ett lag. Alla som vill ska få vara med - inte i det lag de vill, det kan ingen begära. Men med i föreningen, med i gemenskapen och med i idrottsutövandet. Det är viktigt att föreningen prövar den möjligheten. Ungdomarna kan troligtvis själva organisera en sådan verksamhet. Hanterar föreningen detta väl kan det vara en bra och naturligt rekryteringsmöjlighet av nya ledare.

Detsamma gäller naturligtvis ungdomar som först i tonåren söker sig till idrottsrörelsen. Det måste ges möjlighet att vara med även för dem vars idrottsintresse väcks sent. Idrottsrörelsen måste i sin mångfald kunna erbjuda även dem möjlighet att utveckla sitt nyvunna intresse, både som aktiva och ledare.

Idrotten svarar mot många ungdomars behov. Gemenskapen med både jämnåriga och vuxna, eget ansvarstagande, farten och upplevelsen likaväl som den fysiska aktiviteten i sig är centrala faktorer i varje ung människas fysiska och psykiska utveckling. Det är viktigt att förbund och föreningar utvecklar verksamhetsformer vad gäller såväl träning som tävling, som svarar mot dessa behov också för flickor och pojkar med lägre idrottsliga ambitioner. I arbetet bör ungdomarnas egna synpunkter och erfarenheter tas tillvara.

Riktlinjer

- Övergången mellan barn- och ungdomsidrotten ska ske successivt och hänsyn tas till flickors och pojkars olika behov, förutsättningar och utvecklingstakt.
- Övergången från prestationsinriktad tävlingsidrott till hälsoinriktad bredd- och motionsidrott för ungdomar ska ske successivt.
- Idrottsrörelsen ska utveckla tränings- och tävlingsformer som svarar mot flickors och pojkars behov av bredd- och motionsidrott.
- Idrottsrörelsen ska i ökad utsträckning ta tillvara ungdomarnas egna erfarenheter och synpunkter i utformning och ledning av tränings- och tävlingsverksamhet.
- Ledare inom ungdomsidrotten i föreningar och förbund ska få möjlighet att fördjupa sina kunskaper såväl om träningsplanering inom den egna idrotten som om flickors och pojkars fysiska, psykiska och sociala utveckling.

Vem gör vad

- IF avgör hur man vill utforma en bred ungdomsverksamhet i enlighet med idrottens gemensamma mål och riktlinjer.
- IF/SF ansvarar för att utveckla verksamhetsformer för flickor och pojkar som vill fortsätta idrotta på motionsnivå.
- IF ansvarar för att erbjuda alla som vill en möjlighet att få vara kvar i föreningsgemenskapen oavsett idrottslig ambitionsnivå.
- IF ansvarar för att ungdomar som vill kan pröva sin talang på högre idrottsliga nivåer får göra detta utan att stoppas av statiska övergångsbestämmelser.

Hälsoinriktad bredd- och motionsverksamhet för vuxna

Bredd- och motionsverksamheten är den till omfattningen största delen av vår folkrörelseidrott. I den ryms hela den breda tävlingsidrotten på distriktsnivå tillsammans med den minst lika breda motions - idrotten utan tävlingsinslag. I den här verksamheten är trivsel och välbefinnande de dominerande motiven för verksamheten. Att vilja prestera bra resultat utifrån sina egna förutsättningar är ett na turligt motiv i all idrott. Här är detta dock av mindre betydelse än i den prestationsinriktade tävlingsverksamheten.

I bredd- och motionsverksamheten finns alla åldrar och alla inriktningar representerade. Här finns ungdomar och pensionärer i samma gympagrupp och på samma startlinje i motionsloppet. De idrottar tillsammans för att må bra och de orkar göra det på ungefär samma ansträngningsnivå även om den ena kunde vara mormor eller farfar till den andra.

Här finns ungdomar med höga idrottsliga ambitioner sida vid sida med mer rutinerade kamrater som trappar ner på en lägre ambitionsnivå. Den ene satsar för att se hur bra hon eller han kan bli, den andre motionerar och idrottar för att det är kul och skönt att hålla igång kroppen.

I den här verksamheten kanaliseras de enskilda individernas ambition genom idrottsorganisationernas olika system för tävling och grupporganisering in i en idrottslig gemenskap där de känner sig hemma. I den takt deras ambitioner och förmåga förändras finner de nya idrottsliga nivåer i nya grupperingar som passar dem och gör att de trivs bättre i sin idrottsutövning. På detta sätt kan vi behålla idrotts utövarna inom vår breda folkrörelseidrott, så länge vi kan erbjuda alternativa aktiviteter för dem som vill komma upp till en högre och mer krävande idrottslig nivå - eller trappa ner till en lägre nivå vad beträffar tidsåtgång och ansträngningsgrad.

Det är viktigt att vi inte genom allt för strikta regler förhindrar sådana förflyttningar grupper och föreningar emellan.

Den regionala tävlingsverksamheten organiseras i många fall på distriktsnivån och i vissa idrotter enligt geografiska gränser som beslutats på förbunds nivå. Det stöd som finns för att utveckla verksamheten är i huvudsak utbildning för ledare och i allt större utsträckning även utbildning för aktiva.

Föreningen deltar på de premisser som gäller enligt beslut som i demokratisk ordning fattats på en högre organisatorisk nivå. I föreningsstyrelsen måste beslutas mot vilka idrottsliga nivåer verksamheten ska inriktas och vilka metoder man vill använda för att nå dit. Målet och meningen med föreningens verksamhet är den viktigaste frågan för en förening att ta ställning till. Som en följd av detta kommer frågan om hur befintliga resurser ska användas och fördelas. Balansen mellan kvinnor och män ska härvid beaktas. Detta gäller såväl resurser till verksamheten som möjligheter till inflytande över besluten.

När det kommunala stödet skärs ner blir frågan allt mer aktuell om man ska satsa tillgängliga resurser till dyra resor, träningsläger och kanske ersättning till ett litet antal aktiva. Eller ska man satsa mera på att uppmuntra ledarna, som är en nyckelgrupp för den fortsatta verksamheten.

Kostnadsmedvetenheten kan ökas genom att lära alla aktiva att ta ansvar för sitt eget och gruppens gemensamma material. I föreningen måste man också diskutera hur de aktiva själva kan hjälpa till med skötsel av gemensamma lokaler och anläggningar.

Självfinansieringsgraden är olika i olika föreningar och i olika idrotter. Genom spel och lotterier kan vissa föreningar dra in betydande belopp. Självklart gör en förening vad den själv vill med de pengar den får in. För att hålla en hög trovärdighet är det dock klokt att försöka tydliggöra vilka pengar som används till vad. Samhällsstöd som utgår för en viss ålderskategori ska användas till verksamhet för densamma. Det är en god regel inte bara att följa utan också visa att man följer.

I några förbund inom RF-familjen bedriver föreningarna såväl en bred tävlingsverksamhet som en omfattande motionsverksamhet utan tävlingsinslag. Det gäller exempelvis de s k kategoriförbunden. Såväl på förbunds- som föreningsnivå bör övervägas hur vissa delar av tävlingsverksamheten kan samordnas med respektive ansvarigt SF och IF på orten.

I några andra förbund inom RF-familjen utgör motionsverksamhet utan tävlingsinslag den helt dominerande delen av föreningsverksamheten. För dem som deltar i denna verksamhet är hälsoaspekten det dominerande motivet. Det är ställt utom allt tvivel att fysisk aktivitet gör människor friskare, minskar antalet sjukdagar och ger större uthållighet. Idrott kan även spela en viktig roll vid rehabilitering efter sjukdomar och skador. Detta visar inte minst erfarenheterna från handikappidrotten. Det är också klart att regelbunden fysisk träning påverkar vårt psykiska välbefinnande.

Hittills genomförd forskning visar således att regelbunden fysisk träning påverkar såväl vårt fysiska som vårt psykiska välbefinnande. Samtidigt behövs forskning för att ytterligare utveckla kunskap om skilda motionsformers effekter. Metoderna att föra ut kunskap om den fysiska aktivitetens roll för välbefinnandet till berörda grupper och individer behöver också förbättras, vilket i sin tur kan stimulera till ökad aktivitet.

Eftersom arbetet för allt fler innebär mycket stillasittande är det viktigt att kvinnor och män kan erbjudas möjligheter till fysisk aktivitet på fritiden. Många skaffar sig den på egen hand genom att jogga eller åka skidor i motionsspåret. Andra köper sig den i något av de privata gym och tränings institut som snabbt ökar i antal. Man måste i förbund och föreningar överväga om det finns anledning och möjligheter att erbjuda motsvarande verksamhet i föreningsregi. Kanske är det just inom detta område inte lika viktigt med ett fast medlemskap i föreningen som i andra sammanhang. Å andra sidan är det just föreningsgemenskapen vi i våra idrottsföreningar kan erbjuda som alternativ. Möjlighet att träna i grupper som ger en trygg miljö med samhörighet och social gemenskap.

Genom föreningsdriven motionsverksamhet kan vi också erbjuda alla dem som av olika skäl slutat som tävlingsidrottare att vara kvar i en föreningsgemenskap som de vant sig vid att tillhöra i sin tidigare idrottsutövning.

Idrottsrörelsen har en viktig uppgift att fylla som opinionsbildare i folkhälsofrågor. Många föreningar och förbund bedriver dessutom, förutom sin ordinarie verksamhet, speciella projekt för friskvård och folkhälsa, tillsammans med landsting, kommuner och/eller olika företag. Detta är positivt för idrottsrörelsen och bör utvecklas vidare. Samtidigt är det viktigt att betona att denna verksamhet ska ses som en uppdragsverksamhet, byggd på speciella överenskommelser mellan de olika intressenterna och också bör ersättas som sådan.

Riktlinjer

- Idrottens gemenskap ska vara öppen för alla, oavsett egen ambitionsnivå.
- Idrottsrörelsen ska utforma sin verksamhet så att den främjar folkhälsan.
- Idrottsrörelsen ska anpassa sin verksamhet så att den i ökad utsträckning kan attrahera även vuxna kvinnor och män som vill idrotta på motionsnivå.
- Idrottsrörelsen ska diskutera en ansvarsfördelning mellan medlemsförbunden för att säkerställa att bredd- och motionsidrott för vuxna utvecklas.
- Idrottsrörelsen måste ständigt vara lyhörd för nya trender och kvinnors och mäns växlande behov och önskemål. Detta innebär bl a att kontinuerligt se över och utveckla den egna tränings- och tävlingsverksamheten.

Vem gör vad

- IF arrangerar och utvecklar motionsarrangemang för den breda allmänheten.
- IF bedriver, utifrån sina egna beslut och förutsättningar, projekt utöver den ordinarie verksamheten i syfte att stimulera hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande aktiviteter.
- IF/SF gör speciella satsningar för att integrera olika grupper i samhället, som t ex invandrare och flyktingar.
- IF/SF ansvarar för att handikappade successivt, så långt det är möjligt, integreras i den ordinarie idrottsverksamheten.
- IF/SF ansvarar för att utveckla verksamhetsformer för kvinnor och män som vill fortsätta idrotta på motionsnivå
- SF diskuterar, med stöd av RF, en ansvarsfördelning mellan förbunden för att säkerställa att motionsidrotten uppmärksammas.
- De s k kategoriförbunden ska sträva efter att öka samarbetet med SF för att bättre utnyttja tillgängliga resurser och undvika dubbelarbete.
- RF stödjer forskning inom området hälsoinriktad motionsidrott och tar till vara och förmedlar resultaten till idrottsrörelsens olika led.

Forskning och utveckling

Idrottsrörelsen har med sina nära tre miljoner medlemmar en bred förankring i samhället. Om man ser till det engagemang och det intresse människor uppvisar är den en av våra mest omfattande kulturyttringar. Det är därför rimligt att staten tar ansvaret för att skapa ekonomiska och organisatoriska förutsättningar för den grundläggande och långsiktiga forskningsområde som krävs för idrottens utveckling, liksom man gör inom andra kulturområden som teater, bildkonst, musik och litteratur. Detta bör ske inom de organ och organisationer som staten har för långsiktig forskning och samhällsutveckling, samt med resurser som staten ställer till förfogande.

För närvarande sker detta direkta stöd genom Centrum för idrottsforskning, som är ett av regeringen inrättat organ med uppgift att initiera, samordna och stödja forskning inom idrottens område. För att få bästa möjliga effekt av de forskningsinsatser som görs är det angeläget att resultaten får en bred spridning och förankring i idrottsorganisationerna.

Idrotten som samhällsföreteelse bör också bli föremål för forskning. Såväl vi själva inom idrottsrörelsen som politiker och beslutsfattare behöver kunskap om idrottsrörelsens betydelse i samhället. Idrottsledarna behöver också fördjupade kunskaper om hur omvärlden förändras.

Idrottsrörelsen har därför ett ansvar att stimulera och medverka till att relevant forskning kommer till stånd inom olika samhällsområden.

All aktivitet inom idrottsrörelsen för såväl barn och ungdomar som vuxna kräver kontinuerlig utveckling. En bra idrottsverksamhet är bra för samhället. Genom forskning får man fram nya rön och kan utveckla ny kunskap som ger oss ökad insikt och förståelse, vilket förbättrar förutsättningarna för en bra idrott. De ledare som åtar sig att leda idrott på olika nivåer inom något av dessa områden behöver få möjlighet att återkommande få lära sig mer för att kunna utföra sina uppdrag på bästa sätt.

För att överföra kunskap från forskarna till tränare och ungdomsledare som direkt arbetar med de aktiva erfordras forskningsinformation, förtroendefull samverkan och ett utvecklingsarbete vilket kan ske gemensamt för många idrotter. Olika former av utvecklingsarbete måste självklart göras inom respektive specialidrott. Detta gäller för såväl barnidrott som för den prestationsinriktade tävlingsidrotten och den hälsoinriktade bredd- och motionsidrotten. Det är emellertid uppenbart att tränare och aktiva inom en idrott kan lära sig mycket av utvecklingsverksamhet och träningsmetoder som arbetats fram inom en annan idrott. Därför ska samverkan mellan olika idrotter stimuleras.

Idrottshögskolan och andra högskolor som bedriver högre utbildning inom idrottsområdet utvecklar också kunskaper som är av intresse i idrottsorganisationernas arbete. Ett nära samarbete bör därför ske mellan dem som leder specialidrottsförbundens centrala utvecklingsarbete och universitet och högskolor med idrottsanknuten utbildning när det gäller att omsätta forskningsrönen i praktiken och arbeta fram träningsmetoder för olika kategorier utövare.

Det mest omfattande utvecklingsarbetet sker ute i idrottsverksamheten i våra föreningar och klubbar. Därför är det viktigt att genom utbildningsmaterial och utbildningsinsatser nå ut med ny kunskap till dem som leder verksamheten där. Alla aktivitetsledare ska få möjlighet att löpande följa forskningsresultat och uppdatera sina kunskaper varje år.

Riktlinjer

- Idrottsrörelsen ska sträva efter att få största möjliga inflytande i de organ som ansvarar för forskning inom idrottsanknutna områden för att kunna påverka att relevant forskning kommer till stånd.
- Idrottsrörelsen ska ta ansvar för sin egen kompetensutveckling genom att i såväl gemensamma som i idrottsspecifika utvecklingsarbeten knyta ihop forskningens resultat med tränares och andra aktivitetssledares erfarenheter av praktisk tillämpning.
- Samarbetet mellan RF och SOK, med anknutna regionala utvecklingscentra, ska vidareutvecklas. Samtidigt bör övervägas om motsvarande utvecklingscentra ska inrättas inom andra för idrottsrörelsen viktiga verksamhetsområden.
- Idrottsrörelsen ska utveckla former för forskningsinformation som möjliggör att ny kunskap kontinuerligt förs ut till tränare och andra aktivitetsledare i föreningarna.
- RF ska satsa på utbyggnaden av Bosön och samarbetet med Idrottshögskolan ska ökas för att de tillsammans ska kunna bli det nav kring vilket svensk idrotts prestationsutvecklingssystem byggs upp. RF ska vidare utveckla samarbetet med universitet, andra högstskolor och utvecklingscentra som bedriver forskning och utbildning av betydelse för utvecklingen av svensk idrott.
- Forskning om olika grupper (flickor, pojkar, kvinnor, män, invandrare, handikappade m fl) situation inom idrottsrörelsen ska prioriteras.

Vem gör vad

- RF ansvarar för att idrottsrörelsens krav på samhällsinsatser inom idrottsforskningens område klarläggs för ansvariga instanser så att idrottsforskning kommer till stånd och utvecklas.
- RF ansvarar för att ett FoU arbete av gemensam karaktär kommer till stånd och utvecklas.
- RF och SOK utvecklar tillsammans det pågående samarbetsprojektet för att kraftsamla resurser, förmedla resultat av forskning och bedriva gemensamt utvecklingsarbete inom den prestationsinriktade tävlingsidrotten till förbund och föreningar, tränare och aktiva.
- RF och SF ansvarar för att på ett målmedvetet sätt pröva frågan hur utvecklingsarbete inom barnidrott och den hälsoinriktade bredd- och motionsidrotten för ungdom och vuxna bäst kan stimuleras.
- RF och SISU ansvarar tillsammans med berörda SF för att rön från forskning och utvecklingsarbete förs ut till föreningsledarna genom utbildningsmaterial och utbildningserbjudanden. SISU medverkar i sin folkbildningsroll och genom sin föreningskoppling till att behov av ny forskning förs fram till forskarna.

Utbildning för ideellt ledarskap

Folkrörelseidrotten bygger i allt väsentligt på det ideella ledarskapet. Mer än en halv miljon ledare ägnar varje år minst 140 miljoner timmar åt idrotten. Att idrottens utbildningsverksamhet under 1994 hade 350 000 deltagare visar på ambitionen att utvecklas. Svensk idrotts stora internationella framgångar har sin grund i denna svenska idrottsmodell. Men det är inte de internationella framgångarna som är det största värdet med vår idrott.

Nästan två tredjedelar av alla barn och ungdomar i vårt land är under någon period av sitt liv med i idrotten. Det ger idrottsledarna de näst efter familjen och skolan största möjligheterna att påverka och fostra ungdomarna och härigenom bidra till en positiv samhällsutveckling. Detta ställer krav på verksamhetens kvalitet och lägger ett stort ansvar på ledarna. Därför är det av stor betydelse för dem att få möjligheter att kontinuerligt skaffa sig nya kunskaper.

I en undersökning bland svenska idrottsföreningar anges ledarbrist vara det största hotet inför framtiden. Samtidigt placeras utbildning högst på listan över hur man kan stimulera ledarna att fortsätta sin verksamhet. En intensifierad ledarutbildning är ett önskemål från ledarna och således en överlevnadsfråga för den ideella idrottsrörelsen. Att den breda utbildningen genom SISU kan genomföras på ledarnas hemmaplan och direkt anpassas till deras behov underlättar satsningen. Med folkbildningens metoder kan också idrottsledarna utveckla sin föreningsverksamhet med hjälp av målstyrning och kontinuerlig utvärdering.

Även den mera kvalificerade utbildningen behöver intensifieras. En ökad internationalisering och Sveriges medlemskap i EU ställer bland nya krav. SF börjar efterfråga utbildning för ledningsteam i olika funktioner, vilket ska beaktas.

Flera specialidrottsförbund har lämnat sin gamla stegutbildning och ersatt den med en varvning av ämneskurser och studiecirklar. Andra förbund har utvecklat sin stegutbildning för instruktörer och funktionärer och låter cirkelutbildning vara komplement till denna. I vissa förbund har man infört en särskild högre tränarutbildning som är utbildning på akademisk nivå för elittränare.

Den frivilliga ledarutbildningen har varit och kommer att vara av avgörande betydelse för utvecklingsarbetet inom svensk idrott. Genom den kan nya kunskaper som bygger på forskningsrön och gemensamt utvecklingsarbete föras ut till ledarna på föreningsnivå. Det är där, ute i föreningarna som svensk idrott formas. Utbildningen handlar inte bara om idrottsutveckling utan fokuserar frågor som ledarskap, etik och moral. I utbildningen av tränare och aktivitetsledare ingår utbildning i hur barn utvecklas fysiskt, psykiskt och socialt. Utbildningen ger på så sätt idrottsledaren kunskaper som kan vara till nytta i många andra situationer i livet.

Det är också angeläget att de aktiva, både ungdomar och vuxna, i allt större utsträckning själva skaffar sig teoretisk utbildning inom idrottsgrenen som gör att de bättre kan förstå sammanhangen och kan prestera bättre. De kommer också att i allt större utsträckning kunna ta ansvar för sin egen träning. Detta kommer att underlätta ledarnas arbete och stärka kvalitén i verksamheten.

Samspelet mellan den frivilliga ledarutbildningen och den yrkesmässiga vid Idrottshögskolan och vid andra högskolor med idrottsanknuten utbildning ska intensifieras. Regionala utvecklingscentran och idrottsgymnasier är miljöer där ny kunskap utvecklas. De bör därför också ingå i det nätverk i vilket utbildningsinsatser och utbildningsmaterial växer fram. Nya medier ska prövas i detta arbete.

Inom det administrativa området kommer Bosön, Lillsved och andra idrottsanknutna folkhögskolor att vara viktiga samarbetspartners i utvecklingen av utbildningsverksamheten. I vår snabbt föränderliga omvärld kommer också högskoleinstitutioner inom exempelvis ekonomi och juridik att bli intressanta samarbetspartners inom utbildningsområdet.

Riktlinjer

- Idrottsrörelsens ledare ska erbjudas utbildning för att kunna ta till sig ny kunskap som möjliggör en kontinuerlig utveckling av verksamheten.
- Utbildningen ska anpassas efter ledarnas behov och vara av god kvalitet såväl till sitt innehåll som i sin pedagogiska uppläggning.
- Jämställdhet ska ses som en fråga som berör alla och som alla inom idrottsrörelsen ska ta ansvar för.
- Idrottsledare ska för att stärka kvalitén i verksamheten erbjudas möjligheter till minst ett utbildningsstillfälle per år.
- Den frivilliga ledarutbildningen ska bygga på forskningsrön och erfarenheter från utvecklingsarbete inom olika idrottsliga områden och dra nytta av erfarenheter från idrottsanknutna yrkesutbildningar.
- Utbildningen ska organiseras med hänsyn till skillnader mellan flickor och pojkar, kvinnor och män, för att på sikt ge varje individ, oavsett kön, samma möjligheter att utveckla sin personliga ambition, intresse och talang.
- Föreningsmedlemmar ska erbjudas utbildning som ökar deras idrottskunskaper, stimulerar intresset för att medverka i föreningens utveckling och ger personlig utveckling.
- Integreringen av invandrare i idrottsrörelsen ska underlättas genom att de får den information och utbildning de behöver för att kunna medverka och genom att utbildning i invandrarkunskap erbjuds idrottsledarna.
- Ungdomar ska erbjudas utbildning som hjälper dem att utvecklas såväl personligt som idrottsligt samt ger dem möjligheter att ta ansvar för och påverka sin situation i föreningen.
- Ledarutbildning ska ingå som en viktig del i utbildningen på idrottsgymnasierna

Vem gör vad

- IF ansvarar för de enskilda ledarnas utbildningsplan.
- SF ansvarar för innehåll och uppläggning av utbildningen för tränare, instruktörer och funktionärer inom den egna idrotten.
- SISU, ansvarar, som idrottens utbildningsorganisation, för den frivilliga ledarutbildningens strategier.
- SISU ansvarar för att med folkbildningens metoder och resurser erbjuda enskilda medlemmar och ledare, föreningar och förbund utbildnings- och utvecklingsstöd.
- SISU ansvarar, i enlighet med uppdraget att vara idrottens utbildningsorganisation, för att samordna och vid behov utveckla utbildningsinsatserna för tränare och ledningsgrupper inom förbund och fögar.
- SISU ansvarar för att inom ramen för sitt folkbildningsuppdrag erbjuda invandrare den utbildning de önskar och föreningsledarna utbildning i invandrarkunskap.
- SISU medverkar till att samordna pågående utbildningar vid högskolor och folkhögskolor med de högre utbildningarna för tränare inom respektive specialidrottsförbund.
- SISU samverkar med RF:s egen folkhögskola Bosön för att erbjuda anställda och förtroendevalda i idrottsorganisationerna adekvat fortbildning.

Stöd till lokal utveckling

Idrott är i grunden till för att den enskilda individen, ensam eller tillsammans med andra ska kunna prestera mera, ha roligt och må bra. All annan verksamhet ska ses som olika former av stöd i strävan att nå detta mål.

Den svenska idrottsrörelsens styrka, vad gäller såväl bredd som elit, ligger i dess förankring på den lokala nivån. Det faktum att det över hela landet finns idrottsföreningar som är öppna för alla och allmän tillgång till idrottsanläggningar av god kvalitet har gjort målsättning idrott åt alla realistisk.

Denna fasta lokala förankring har varit möjlig inte minst tack vare ett nära och gott samarbete mellan idrottsrörelsen och kommunerna. Kommunerna är idrottens främsta "sponsorer" vad gäller kontant stöd. Men framför allt har de satsat på att bygga och driva idrottsanläggningar öppna för alla, gratis eller till låg kostnad.

Sedan början av 90-talet har kommunernas ekonomiska läge kraftigt försämrats. Detta har lett till kraftiga besparingar, inte minst inom fritidsområdet. Det kontanta stödet till idrottsföreningarna har på de flesta håll skurits ner, samtidigt som det är en allmän strävan att få föreningarna att helt eller delvis överta ansvaret för idrottsanläggningarna.

På många håll ses också formerna för det kommunala stödet till idrotten över. I en kärv ekonomisk situation måste idrottsrörelsen tillsammans med kommunerna föra en diskussion om vilka målgrupper som i första hand bör komma i fråga för kommunalt stöd, såväl direkt som indirekt. Det blir då naturligt att den elitidrott som har stora intäkter, får bära sina egna kostnader. Detsamma gäller för vuxenidrotten. Lika naturligt är det att idrotter som traditionellt fått ett omfattande kommunalt stöd får finna sig i ökade kostnader till förmån för idrotter som tidigare inte fått stöd i samma utsträckning.

Under 90-talets första hälft har, trots det försämrade ekonomiska läget, knappast någon idrottsanläggning tvingats stänga. Anledningen är att den lokala idrottsrörelsen på många håll genom ideella insatser tagit över arbetsuppgifter som tidigare legat på kommunerna. Att det på så vis lyckats att upprätthålla den för idrottsrörelsen livsnödvändiga infrastrukturen är ett gott bevis på dialogen och samarbetet mellan idrott och kommuner.

Denna dialog måste fortsätta och fördjupas. De nya förutsättningarna måste diskuteras gemensamt för att finna goda lösningar. Förändringar måste ske utifrån överenskommelser baserade på en ömsesidig respekt. Om kommunerna genom alltför kraftiga, hastiga och ogenomtänkta besparingar river ner det nätverk som idrottsrörelsen under många år byggt upp genom ett långsiktigt och mödosamt arbete kan detta inte göras o gjort när tiderna blir bättre.

Samtidigt är det ofrånkomligt att framtiden kommer att ställa den lokala idrottsföreningen inför nya krav. Därför kommer behovet av föreningsutveckling att bli allt större. Idrottsrörelsen har genom SISU ett kraftfullt verktyg för att nå den lokala idrotten och rusta den för framtiden. Också DF har här en viktig uppgift att ge stöd och service till föreningslivet.

På många håll har idrottsrörelsen på en ort eller i en kommun känt behov av ytterligare samordning bl a i diskussionerna med lokala politiker och beslutsfattare. Detta har lett till att man slutit sig samman i lokala allianser eller liknande organ. Ett sådant samarbete ger styrka då den gör det möjligt för idrotten att uppträda enat. Men det förutsätter att det sker frivilligt utifrån ett lokalt upplevt behov.

Riktlinjer

- Idrottsrörelsen ska vara beredd att ta ökat ansvar för sin verksamhet. Vi ska ställa vår kraft och vår verksamhet till förfogande för att tillsammans med företrädare för kommuner förverkliga gemensamma mål.
- I tider av minskat ekonomiskt utrymme ska de ekonomiska bördorna bäras solidariskt av alla föreningar. Det är då naturligt att de idrotter som tidigare har haft tillgång till kommunala lokaler utan kostnad nu får ta en större del av det ekonomiska ansvaret.
- Idrottsrörelsen ska verka för att det kommunala stödet i dess olika former fördelas proportionellt i förhållande till antalet aktiva mellan kvinnliga och manliga idrottsutövare.
- Idrottsorganisationerna ska i en öppen dialog med kommunerna finna former för ett konstruktivt samarbete.
- Idrottsrörelsen ska reagera kraftfullt när kommuner startar verksamheter som direkt konkurrerar med idrottsföreningarnas.
- Idrottsrörelsen ska verka för att idrottsanläggningar hålls öppna för allmänheten, även i de fall föreningarna tar över arbetsuppgifter som tidigare legat på kommunerna. Detta förutsätter dock ett fortsatt stöd från kommunerna.

Vem gör vad

- IF ska vara beredd diskutera ett ökat engagemang i driften av anläggningar.
- IF/DF ska tillsammans med kommunerna förutsättningslöst diskutera till vilka målgrupper det kommunala stödet bör koncentreras.
- DF ska hålla dialogen levande mellan idrottsrörelsen och kommun och landsting om framtidens kommunala och regionala stöd.
- DF ska stimulera nya frivilliga och behovsanpassade samverkansformer i kommunerna.
- DF/IF ska kraftigt förstärka arbetet för att visa idrottens betydelse för kommunmedborgarnas välbefinnande.
- SF ska stödja IF i det lokala idrottspolitiska påverkansarbetet.
- RF/DF/SISU ska verka för att kunskapen vad gäller anläggningsfrågor ökar inom idrottsrörelsen.

Stöd till internationell utveckling

Idrotten är en utpräglat internationell företeelse. Inom idrotten finns ett intensivt utbyte mellan människor från olika nationer, liksom en omfattande internationell organisation. I tävlingar med internationellt deltagande träffas idrottsutövare och ledare och lär känna varandra, såväl som med tävlare som i umgänget utanför idrottsarenan. Det gäller alla nivåer från ungdomar i en cupturnering med flera tusen deltagare till elitidrottare som kontinuerligt tävlar mot varandra i stora internationella tävlingar runt om i världen och ledare som möts för att dryfta gemensamma frågor.

De korta mötena i ungdomgruppen ökar förståelsen för förhållanden i andra länder. De återkommande träffarna elitidrottare och ledare emellan kan ge livslång vänskap. I båda fallen bidrar det till ökad internationell förståelse.

Intressanta influenser får naturligtvis också svenska utövare vid sina besök i andra länder. Internationellt utbyte kan på alla nivåer inom idrottsrörelsen ge stimulans och utveckling, såväl idrottsligt som personligt.

I arbetet inom de internationella idrottsförbunden bör svenska representanter agera för att få genomslag för de principer om människors lika värde och demokratisk uppbyggnad som präglar verksamheten i Sverige. Detta kan bland annat ske genom att lyfta fram vår svenska idrottsmodell med en bred folkrörelseförankrad bas, ett brett socialt ansvarstagande för elitsatsande idrottsungdomar och ett omfattande ideellt ledarskap. Vidare ska svenska idrottsledare försöka påverka de internationella tävlingssystemen så att de går att kombinera med de nationella och så att alla idrottsutövare kan delta på rättvisa villkor.

För att öka det svenska inflytandet i internationell idrott bl a för att öka möjligheterna att få anordna internationella tävlingar på mästerskapsnivå i vårt land, ska specialidrottsförbunden sträva efter att öka den svenska representationen i beslutande församlingar inom sina internationella organ. Vidare ska svenska representanter i olika internationella förbund ges möjligheter att förstärka kompetensen och förbättra samspelet för att lära av varandras erfarenheter.

Svensk idrott kan medverka till att internationellt sprida en positiv bild av Sverige. I samspel med politiker, organisationer och företag ska idrottsrörelsen erbjuda sin medverkan i marknadsföringen av Sverige.

Riktlinjer

- Svensk idrottsrörelse ska sträva efter att öka sitt internationella inflytande, genom att öka representationen i de internationella organens beslutande församlingar.
- Svenska idrottsledare ska stimuleras att åta sig internationella uppdrag och ges möjlighet att få den utbildning och det erfarenhetsutbyte som erfordras för att fullgöra uppdragen på ett bra sätt.
- Svenska idrottsledare ska sträva efter att påverka den internationella idrotten så att de grundvärderingar om demokrati och människors lika värde, som gäller i vår svenska idrott, blir gällande också i den internationella idrotten.
- Svensk idrottsrörelse ska sträva efter att öka den kvinnliga representationen i internationella idrottsorganisationers beslutande församlingar.
- Svensk idrott ska bidra till att på ett positivt sätt marknadsföra Sverige. .

Vem gör vad

- IF ansvarar, inom ramen för respektive SF:s bestämmelser, för sitt eget internationella utbyte.
- SF driver svensk idrotts gemensamma policy i internationella frågor i sitt internationella arbete.
- SF ansvarar för att lämpade personer ges möjlighet att delta i internationell verksamhet och lanseras till internationella uppdrag.
- SF verkar för att få arrangera större internationella evenemang - tävlingar, kongresser, konferenser etc - i Sverige. RF stimulerar och stödjer SF i detta arbete.
- RF stimulerar SF:s arbete för att öka sin representation i de internationella organens beslutande församlingar.
- RF/SISU ansvarar för att utbildning och erfarenhetsutbyte erbjuds SF:s internationella representanter.
- RF och SOK ansvarar tillsammans för att svensk idrott och svenska idrottsutövare i internationella sammanhang kan medverka till informationsspridning och marknadsföring av Sverige.